

Scenariusz zajęć

Zajęcia w klasie. Zajęcia w terenie.

Temat: Nietoperze – latający mieszkańcy lasu.

Scenariusz i prowadzenie : Dariusz Lewczuk, Nadleśnictwo Wałbrzych , RDLP
Wrocław – (scenariusz autorski).

Grupa docelowa: uczniowie klas IV-VI szkoły podstawowej. (Zajęcia można dostosować do różnych grup wiekowych).

Cele zajęć:

a) poznawcze:

- uczniowie wiedzą jak wyglądają nietoperze, czym się żywią i gdzie je można spotkać,
- dowiadują się o ich pozytywnej i pozytywnej roli w ekosystemie,
- poznają ich zachowania:
 - sposób w jaki komunikują się ze sobą, w jaki się poruszają i jak polują – co to jest echolokacja – jak to działa?
 - jak spędzają zimę – gdzie zimują, na czym polega hibernacja, dlaczego nie wolno w tym czasie ich budzić,
- poznają sposoby pomocy i metody ochrony,
- dowiadują się co to są gatunki chronione, dlaczego chroni się rośliny i zwierzęta,

b) praktyczne

- poznają w jaki sposób nietoperze „widzą” – na czym polega echolokacja,
- wiedzą w jaki sposób można je chronić i pomóc im w przetrzymaniu,

c) emocjonalne

- wyzbycie się lęku przed nietoperzami który związany z zakorzenionymi w naszej kulturze mitami i wierzeniami,
- pozytywne nastawienie do bardzo użytecznych i niezwykłych zwierząt.

Metody: pogadanka, rozmowa kierowana, gra ruchowa, działania artystyczne, wystawa, prezentacja, quiz.

Formy pracy: całą grupą, w małych grupach.

Czas trwania: 2-3 godziny lekcyjne.

Miejsce: sala edukacyjna, sala zajęć lekcyjnych, las, park, ogród/teren przyszkolny.

Pora roku: cały rok

Środki dydaktyczne: blok rysunkowy, ołówki, kredki, dzwoneczki, gwizdki, apaszki, rzutnik, komputer (prezentacja - pokazy slajdów) , materiały poglądowe – budki dla nietoperzy .

Przebieg:

Etap wprowadzający:

- przywitanie się z uczniami,
- podanie tematu zajęć i ich formy (zajęcia)

Etap realizacji:

Zajęcia w sali/klasie.

- Działania artystyczne - rozdanie kartek i przyborów do rysowania – zaproponowanie aby każdy z uczniów narysował jak według niego wygląda nietoperz. Omówienie prac z pogadanką jak widziane są nietoperze przez ludzi - powstałe mity i wierzenia – czy tak jest naprawdę. Wsparcie pogadanki prezentacją – pokaz slajdów z nietoperzami.
- Rozmowa kierowana – w formie dyskusji, omówienie podstawowych informacji na temat nietoperzy – jak wyglądają, czym się żywią, gdzie mieszkają, jak się poruszają - co to jest echolokacja? Dlaczego ich nie widać w zimie – gdzie zimują? Omówienie ich roli w lesie, forma pytań skierowana do odbiorców. Dlaczego są pożyteczne, czy należy je chronić. Dlaczego ochrania się rośliny i zwierzęta. Metody pomocy i ochrony dla nietoperzy.

Zajęcia w terenie (lub w klasie) – warsztaty:

- Gra ruchowa – mająca na celu praktyczne zrozumienie zasady poruszania się w przestrzeni przez nietoperze – echolokacji.

Zadanie 1. - Dotrzeć do wyznaczonego celu.- Wykorzystanie przeszkód terenowych – drzewa, żywopłoty, krzewy, ławki. Przy takich przeszkodach ustawiamy osoby z gwizdkami. 3-4 uczniów z zawiązanymi oczami poruszają się w stronę wyznaczonego celu opierając się tylko na słuchu. Przy zbliżaniu się do przeszkody osoba z gwizdkiem delikatnie gwizdże. Natężenie zwiększa się w momencie zbliżania się do przeszkody. Wygrywa osoba która najszybciej dotrze do celu.

Zadanie 2. – Złapać jak najwięcej „komarów”. – osoby z gwizdkami powoli poruszają się po palcu delikatnie gwizdząc. Osoby z zawiązanymi oczami mają za zadanie wyłapać jak najwięcej osób z gwizdkami.

Etap podsumowujący: .

- Quiz – ostatnim elementem jest quiz mający na celu sprawdzenie i utrwalenie wiadomości zdobytych podczas zajęć. Uczestników dzielimy na 4 drużyny. Każda z drużyn ciągnie kolejno kartki z zaznaczonym numerem pytania (pytania zgodnie z kartą pracy nr 1). Pytanie takie zostaje głośno odczytane. Przewidywany czas na odpowiedź to 30 do 60 sekund. Wygrywa drużyna która odpowie na największą ilość pytań – drużyna ta uhonorowana zostaje nagrodą.

Po quizie pozostaje czas na dodatkowe pytania. Dla każdego z uczestników na koniec zajęć przewidziane są drobne upominki.

Literatura:

Wydawnictwo OTON - Praca zbiorowa - „Poznajemy nietoperze” ,

KARTA PRACY nr 1

QUIZ – pytania i odpowiedzi

1. Czy nietoperze potrafią latać? – **tak**
2. Jak długo mogą żyć nietoperze ? – **około 30 lat**
3. Jak nazywa się największy z nietoperzy zamieszkujący Polskę ? – **Borowiec wielki**
4. Czym się żywią nietoperze występujące w Polsce ? – **owadami**
5. Ile gatunków nietoperzy występuje w Polsce ? – **25 na dziś**
6. Jakiej wielkości jest największy z nietoperzy występujący w Polsce ? - **wielkości wróbla**
7. Czy nietoperze wkręcają się ludziom we włosy ? – **nie, nie mają takiego powodu**
8. Gdzie zimują nietoperze ? Wymień chociaż 2 miejsca. – **jaskinie, sztolnie, piwnice, dziuple**
9. Czy nietoperze są ptakami ? – **nie, są ssakami**
10. Czy nietoperz potrafi pływać ? – **tak**
11. Czy nietoperze zamieszkujące Polskę widzą ? – **tak, choć bardzo słabo**
12. O jakiej porze można zauważyć najwięcej latających nietoperzy ? – **wieczór, noc**
13. Czy wszystkie nietoperze w Polsce są pod ochroną ? – **tak**
14. Jak nazywa się stan odrętwienia w który zapadają zimujące nietoperze ? – **hibernacja**
15. Gdzie można spotkać nietoperze ? Wymień choć 2 takie miejsca. – **lasy, śródleśne polany, rozlewiska rzek, stare aleje, parki, zarośla, zadrzewienia,**
16. Czy to prawda że nietoperze odpoczywają zwisając głową w dół ? – **tak**
17. W jakim okresie rodzą się małe nietoperze ? – **późną wiosną (maj-czerwiec)**
18. Jaki jest główny zmysł którym nietoperze postrzegają świat ? – **zmysł słuchu**
19. Jak nazywa się zdolność którą posługują się nietoperze aby móc poruszać się w ciemnościach ? – **zdolność echolokacji**
20. Czy dźwięki wydawane przez nietoperze potrzebne im do orientacji w terenie i polowania są słyszalne dla ucha ludzkiego ? – **nie, ultradźwięki nie są słyszalne**
21. Czy nietoperze są szkodliwymi czy pożytecznymi zwierzętami ? – **pożytecznymi**
22. Czym pokryte jest ciało nietoperzy ? – **włosami – zazwyczaj krótkie i gęste tworzy futerko**
23. W jaki sposób należy przenosić nietoperze np. takie które wleciały do mieszkania ?
- najlepiej nakryć je pudełkiem, od spodu wsuwając tekturkę – i tak przenieść w bezpieczne miejsce
24. Czy można odpoczywające nietoperze łapać w ręce ? – **nie**

Pytania dodatkowe:

25. Dlaczego chroni się różne rośliny i zwierzęta ?

26. W jaki sposób możemy chronić rośliny i zwierzęta ?

27. Czy tylko rośliny i zwierzęta podlegają ochronie ?